

De Bevrijding Van Steenenkamer

Gerrit Knoppersen

Op 18 april jongstleden was het 60 jaar geleden dat Putten werd bevrijd. De bevrijding maakte ik mee als 9-jarig jongetje, wonend in Steenenkamer. Puttend uit eigen herinneringen en verhalen van anderen schets ik een beeld van de gebeurtenissen van toen.

De bevrijding gaat gepaard met diverse schermutselingen, onder andere aan de Voorthuizerstraat ongeveer waar de bebouwde kom begint. Het monument dat er nu staat, ter hoogte van Prisma Food, herinnert hieraan. Ondanks de weerstand die de bevrijders ondervinden van de bezetter, trekken ze verder naar het centrum en via de Eng naar de Nijkerkerstraat om ook van de westkant het dorp binnen te trekken. Een gedeelte gaat richting Nijkerk en via de Steenenkamerseweg richting Zuiderzee (Nulde) zonder veel tegenstand te ontmoeten.

Wanneer echter de eerste tanks en gevechtswagens bijna bij de kruising met de Waterweg zijn, komt er plotseling vanachter de boerderij van de familie Evers (nu Klein Steenenkamer, nr. 65) een Duitse soldaat met een antitankwapen te voorschijn die de Canadezen probeert tegen te houden.

De bevrijders reageren onmiddellijk en openen het vuur, met als gevolg diverse slachtoffers. Een 51-jarige vrouw wordt dodelijk getroffen als ze

Afbeelding 1. Vanachter deze boerderij 'Klein Steenenkamer' kwam een Duitser tevoorschijn met een antitankwapen. De personen op deze foto zijn Melisje Evers-v.d. Pol (midden) met haar zoon Jacob Evers (rechts) en haar schoonzoon Willem Koopman (links).

uit de schuilkelder komt. Op de Hoornsdam wordt ook een boerderij geraakt, die in vlammen opgaat. De eigenaar raakt gewond onder vallend puin en moet door een militaire arts worden behandeld. Aan de kant van de bevrijders zijn geen slachtoffers. Bij de vijand zijn wel gesneuvelden. Het juiste aantal is nooit bekend geworden. Volgens ooggetuigen ligt dit tussen de 5 en 10. De gesneuvelde Duitsers zijn later in een massagraf aan de Engweg begraven.

Diverse boerderijen en woningen met bijgebouwen worden in dit gevecht door kogels en granaten getroffen en branden tot de grond toe af. Zelfs een woning op een afstand van ongeveer 1 km. aan de Buitenkampersteeg I 76 wordt getroffen en gaat in vlammen op. In totaal vallen er elf boerderijen en woningen ten prooi aan de vlammen. De bewoners hiervan zijn in korte tijd al hun bezittingen kwijtgeraakt. Ondanks de tegenstand bereikten de bevrijders om ongeveer 11.00 uur de toenmalige Zuiderzee.

De verwoeste boerderijen en huizen met bijgebouwen waren gelegen aan de volgende wegen (zie ook afbeelding 2).

1. Aan de Hoornsdam stond de boerderij genaamd 'Stomphof'. Deze boerderij is in 1916 door het hoge water van de Zuiderzee totaal verwoest en in 1945 helemaal afgebrand. Hij stond aan de Hoornsdam nr. 10 (I 135).
2. Aan de Steenenkamerseweg zijn diverse boerderijen en woonhuizen verbrand. Het waren de boerderij I 131 met schuur (waarin een smederij), nu nr. 62, de dubbele woning genaamd 'De Convent' (niet herbouwd), de boerderij met bijgebouwen I 118, nu nr. 59, boerderij I 116, nu nr. 65 ('Klein Steenenkamer') - hier verbleven Duitse soldaten, die een gevecht begonnen met de Canadezen -, en de maalderij I 114, nr. 67 (niet weer opgebouwd).
3. Aan de Waterweg verbrandden een dubbele woning I 141 + I 142 (NW-hoek Waterweg/Hoornsdam, niet herbouwd) en een boerderij met schuur I 113, nu nr. 36.
4. Tot slot ging de woning aan de Buitenkampersteeg I 76, nu Ruwendaalseweg 12, in vlammen op.

Afbeelding 2.
De locatie van de verwoeste boerderijen.